

# MOZART JA NOORED

**X GEORG OTSA MUUSIKAPÄEVAD**  
**3. V — 12. V 1996**



Annika Tõnuri on tänavune Otsa preemia laureaat.



Kontserti raamis esimese 1976. a. Otsa aastapreemia laureaat Voldemar Kuslap, kes lõpetas õhtu säravas duetis Helgi Salloga (preemia a. 1983).

Pühapäevaõhtune lõppkontsert Estonia teatri talveaias oli kavandatud G. Otsa nim. preemia laureaatide paraadina. See oli esimene katse anda ühe õhtuga läbilõige meie lauluteatri viimase paarikümne aasta paremikust. Ilus mõte sai teoks poolikult, sest vaid seitsmeteistkümnest seitse — Voldemar Kuslap, Anu Kaal, Urve Tauts, Ivo Kuusk, Leili Tammel, Helgi Sallo, Annika Tõnuri — astusid publiku ette (teised jäid kõrvale kas hõivatuse või haiguse tõttu). Need, kes esinesid, tegid seda efektselt, näidates, et nad kõik võivad ja tahavad laulda.

Otsa päevade kunstiline juht Arne Mikk ja tema abilised on raskustele vaatamata suutnud selle ettevõtte

või kõrval, siis ei saa dirigent alati aidata, kus vaja. Mozart eeldab täpsust ja täpsus paneb partituuri kõlama. XIX ja XX sajandi ooperit lavastada on midagi muud kui Mozartit.

Praegune lavaruumi jaotus seab liikumisele oma reeglid; paljuga võib nõustuda, aga on ka põhjendamatu sahmimist. Kohati muutub küsitavaks trepp: kas tõesti ainult selleks, et lasta tegelastel üles-alla joosta (eriti II vaatus)? Arusaamatu on praegune lõpp. Milleks see loomaaed (luik, madu, kaelkirjak)? Lavastaja Roman Baskin ja kunstnik Jaak Arro tegid muusikateatris oma esimest tööd. Julge pealehakkamine on pool võitu.

Ooperi algmaterjaliks olnud Beaumarchais' komöödia "Pöörane nägu ehk Figaro pulm" on Andres





Otsa päevade kunstiline juht Arne Mikk ja tema abilised on raskustele vaatamata suutnud selle ettevõtmise elujõulise hoida. Seekordsed märksõnad olid "Mozart" ja "noored lauljad". Kõige laiemale publikule pakuti kolme ooperilavastust: Mozarti "Figaro pulm" estoonlastelt, "Haaremirööv" põhjanaabritelt ja Tšaikovski "Padaemand" moskvalastelt. Ühelegi neist ei saa läheneda harjumuspärasest vaatevinklist.

### "FIGARO PULM"

Et Mozart oli teadupärast üks Georg Otsa lemmikuid, oli ka päevade oodatud lähtepunktiks "Figaro pulma" esietendus. Noortele lauljatele on "Figaro pulm" omamoodi küpsuseksam — kes sellega vokaalselt ja mänguliselt toime tuleb, võib saada meistripaberid. Rõõmu valmistabki, et rakendust on leidnud hulk noori, kes konkursis endale rolli kätte võitlesid. Minu muljed piirduvad esietendusega, ja kuna koosseise on kolm, oleks ülekohtune üldistusi teha. Nähtud noored lavajõud olid või püüdsid olla tublid.

Lavastus aga tekitas mitmesuguseid mõtteid. Ooperis peab kõik lähituma muusikast, muidu lakkab ooper olemast. Üllatusena pakuti publikule laval musitseerivat orkestrit; orkestriruumi asemel on tiik, mis annab tegelastele võimaluse üksteist aegajalt veega pritsida. Dirigent Paul Mägi on väga hea muusik, kes tunnetab stiili, ajastut, kes oskab suurepäraselt lava ja orkestrit tasakaalus hoida (meenub näiteks "Boheemi" viimane etendus). Aga nüüd on ta taandatud üheks tegelaseks laval — kuna väga erinevate kogemustega solistidegrupp on kas tema selja taga

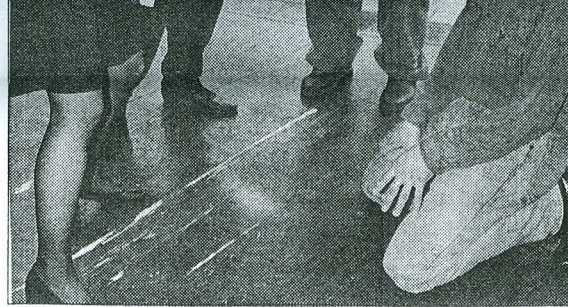
tööd. Julge pealehakkamine on pool võitu.

Ooperi algmaterjaliks olnud Beaumarchais' komöödia "Pöörane päev ehk Figaro pulm" on Andres Lepik lavastanud Ugalas Viljandi kultuurikolledži teatrikateedriga. Maikuu alguses kurvastas sadu noori, et muusikaakadeemiasse näitlejakspürgimine lõppes eelvooruga. Nii arvasin, et palju noori tuleb uustistama, mis tase on Viljandis. Olin üks neist vähestest, kes sai petta, sest etendus jäi ära, kuna eelmüük näitas vähest huvi.

### KÜLALISOOOPERID

Vantaa Ooperi "Haaremirööv" (koostöös Soome Rahvusooperiga) tekitas alguses nõutuse. Alles I vaatuse lõpuks suutsin end häälestada dirigent Ilpo Mansneruse ja lavastaja Kari Heiskaneni pakutud mängureeglitega. Miks mitte, võimalik on ka selline tõlgendus — tänapäevastatud haarem koos kaasajastatud vahetekstidega. Mozarti kohta küll ehk agressiivne lavastus, aga stiiliühtselt välja peetud. Teksti ja muusika saali jõudmisele aitas suuresti kaasa Mark Väisäneni lavakujundus (suurte pindadega plaadid).

Moskva eksperimentaalse kammerteatri Helikon "Padaemand" häälestas juba ette ebatraditsioonilise lavastusele. Ka siin võttis mängureeglitega harjumine tükk aega. See kõik oli tuntud aariate ja stseenide kontsentraat, mis eeldas Tšaikovski ooperi (või vähemalt Puškini novelli) tundmist. Laval on ainult viis tegelast, kes istuvad kaardilaua ümber ja liituvad tegevuga ainult siis, kui neil laulda tuleb. Raami etendusele andis finaali, kus uus tegelaskoosseis (nüüd meie tudengid) asub kaardilaua taha ja kõik võiks otsast alata.



Joachim Herz tõi palju elevust noorte lauljate ellu.

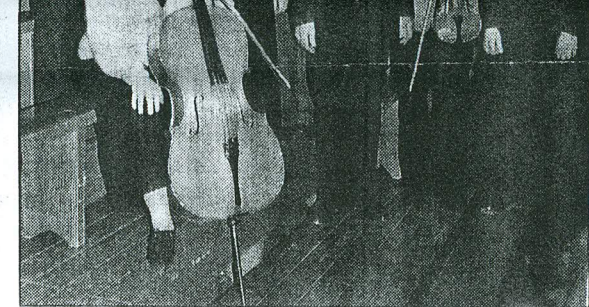
Fotod: Teet Malsroos

Kuuldu ei olnud arvatavasti moskvalaste kõige ühtlasem solistideansambel (krahvinna, Tomski ja Jeletski varju jäi Liisa, Hermannini vorm avanes alles II vaatuses.)

"Padaemandas" mängib olulise rolli orkester, ja et kogu etendus kulges klaveri saatel, jäi puudu pingest, mida sisaldab partituur. Siiski väärib imetlust klaverimängija Natalia Arutjunova töö. Nähtu äratas huvi lavastaja Dmitri Bertmani mõtte maailma vastu.

### TUDENGITELE

Ka see, mis päevade raames mahtus mõiste alla "muud üritused", oli seotud muusikateatri ja lavastamisega. Talveaias andis meistrikursuse maailmakuulus ooperilavastaja professor Joachim Herz Saksamaalt. See olid mõeldud Eesti, Läti ja Leedu üliõpilastele, kes lihvisid katkendeid Mozarti ooperitest. Ka Eesti Teatri-liidu saali oli kogunenud hulgaliselt noori kuulama prof. Herzi loengut R. Straussi ooperist "Salome", mille järel näidati videofilmi Semper Operi "Salomest". Huvilistele oli see kosutav enesetäiendus. Tänu muusikateadlase Kristel Pappeli heale tõlkele ei läinud nüansid kaduma ka neile,



Artur Kapi loominguõhtu suurest esinejaskonnast jäid pildile Andres Uiibo, Lembi Mets, Ene Üleoja, Piret Aidulo, Harri Kiisk, Urmas Vulp ja Peeter Perens.

kes saksa keeles kodus ei ole.

Juba teist korda asendavad Otsa päevade endisaegseid noorte ooperilauljate konkursse naabermaade üliõpilaste kontserdid, kus igaiüks võib endale ise paremusjärjestuse teha. Kahju, et Läti, Leedu ja Sibi-liuse Akadeemia üliõpilaste kõrval ei astunud üles meie tudengid. Kuuldavasti loodab Arne Mikk taaslustada konkursid, ehk koguvad meie noored selleks ajaks jõudu.

### KONTSERDID

Muusikapäevadesse mahtus veel kaks täiesti eriilmelist kontserti, üks raekoja saalis ja teine Kaarli kirikus. Rahvusvaheliselt tuntud sopran Peterburi Maria Teatri solist Susanna Martirosjan on tallinlastele vana tuttav, kes esines juba VI Otsa päevadel (tookord küll Jerevani esindajana) ja osales VIII päevadel "Don Carlo" kontsertettekandega. Koos pianist Larissa Gergijevaga esitati ooperiaari-aid ja romansse. Viimastega näitas lauljanna end suurepärase miniatuurimeistrina. Eriti pääsesid mõjule Ippolitov-Ivanovi, Duparci, Chaussoni ja Poulenci laulud. Oli ju ka Georg Ots väikevormide suur meister.

(ETV võinuks kordusena eetrisse

anda saate "Georg Otsa laulud", — musitseerisid Georg Ots ja Eugen Kelder —, mida esmakordselt näidati tänavu märtsis, laulja sünniaasta-päevadel. See on unikaalne materjal laulja hiilgeaegadest, 1962.a. kontserdi monitorvõte, mis saadud Moskva tele-raadio videofondist.)

Kaarli kiriku kontsert "Tuhat tänu, Issand, Sulle" oli austusavaldus eesti muusikale. Kõlas Artur Kapi eri loomejärgudel kirjutatud muusika, neist kolm vaimulikku teost arvata-vasti üldse esmakordselt (sh. õhtu nimilaul, millest tuntakse kaht varianti). Arvan küll, et 12 kuulnud teost pani nii mõnegi kuulaja ja võibolla ka interpreedi ümber hindama Artur Kapi osa meie muusikas. Aitäh kõigile idee ja teostuse eest.

Kümmekond muusikapäeva tõstis jäises kevades meeleolu. Rõõmustajaid saaks rohkem, kui läbiviijad ei unustaks reklaamlehtedel (ka raadios, televisioonis) välja kuulutada piletihindu. Takkajärgi ei aita teadmine, et tänu toetajatele võis külalisteatrite etendustele pääseda kümne krooniga.

RAILI SULE